

MINISTERUL FINANTELOR PUBLICE

**Serviciul de comunicare, relații publice,
mass media și transparență pentru
activitatea de finanțe**

Str. Apolodor, nr. 17
Cod:050741, București
Tel : +021 319 96 83
Fax : +021 319 97 52
Mail : publicinfo@mfinante.gov.ro

Nr. 317072/08.07.2013

Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki

Str. Nicolae Tonitza, nr. 8A,

București, sector 3

Cod poștal: 030113

Stimată doamnă Diana-Olivia Hatneanu,

Urmare solicitării dumneavoastră înregistrată în Ministerul Finanțelor Publice, Biroul de informare publică cu nr. 317072/2013, vă comunicăm următoarele:

Acțiunea în regres a statului a fost reglementată de art. 12 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 94/1999, *privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului Miniștrilor ale Consiliului Europei și exercitarea dreptului de regres al statului în urma hotărârilor și convențiilor de rezolvare pe cale amiabilă*, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora *"Răspunderea civilă a magistraților se stabilește în condițiile care vor fi reglementate prin Legea pentru organizarea judecătorească"*.

Astfel, potrivit art. 96 din Legea nr.303/2004, *privind statutul judecătorilor și procurorilor, cu modificările și completările ulterioare:*

"(1) Statul răspunde patrimonial pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare.

(2) Răspunderea statului este stabilită în condițiile legii și nu înlătură răspunderea judecătorilor și procurorilor care și-au exercitat funcția cu rea-credință sau gravă neglijență.

(3) Cazurile în care persoana vătămată are dreptul la repararea prejudiciilor cauzate prin erori judiciare săvârșite în procese penale sunt stabilite de Codul de procedură penală.

(4) *Dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale nu se va putea exercita decât în cazul în care s-a stabilit, în prealabil, printr-o hotărâre definitivă, răspunderea penală sau disciplinară, după caz, a judecătorului sau procurorului pentru o faptă săvârșită în cursul judecării procesului și dacă această faptă este de natură să determine o eroare judiciară.*

(5) *Nu este îndreptățită la repararea pagubei persoana care, în cursul procesului, a contribuit în orice mod la săvârșirea erorii judiciare de către judecător sau procuror.*

(6) *Pentru repararea prejudiciului, persoana vătămată se poate îndrepta cu acțiune numai împotriva statului, reprezentat prin Ministerul Finanțelor Publice.*

(7) *După ce prejudiciul a fost acoperit de stat în temeiul hotărârii irevocabile date cu respectarea prevederilor alin. (6), statul se poate îndrepta cu o acțiune în despăgubiri împotriva judecătorului sau procurorului care, cu rea-credință sau gravă neglijență, a săvârșit eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii.*

(8) *Termenul de prescripție a dreptului la acțiune în toate cazurile prevăzute de prezentul articol este de un an."*

Dispozițiile legale citate reglementează dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor cauzate prin erorile judiciare săvârșite de magistrați și acțiunea în regres a statului.

Astfel, prevederile alin.(3) ale articolului 96 consacră dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor cauzate prin erorile judiciare săvârșite în procesele penale în condițiile Codului de procedură penală (art.504-art. 506).

În conformitate cu dispozițiile art.507 Cod procedură penală "în cazul în care repararea pagubei a fost acordată potrivit art. 506, cât și în situația în care statul român a fost condamnat de către o instanță internațională, acțiunea în regres împotriva aceluia care, cu rea-credință sau din gravă neglijență, a provocat situația generatoare de daune, este obligatorie."

Din interpretarea sistematică a textelor de lege citate rezultă că instituirea răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare săvârșite în procesul penal determină nașterea în sarcina Ministerului Finanțelor Publice în calitate de reprezentant al statului, a obligației de a promova acțiunea în regres împotriva aceluia care, cu rea -credință sau din gravă neglijență, a provocat situația generatoare de daune.

Dispozițiile alin. 4 ale art. 96 din Legea nr.303/2004, cu modificările și completările ulterioare, consacră dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor materiale cauzate prin erorile judiciare săvârșite în alte procese decât cele penale.

Alin.(7) al art.96 din Legea nr.303/2004, cu modificările și completările ulterioare, consacră dreptul statului de exercitare a acțiunii în regres împotriva judecătorului sau procurorului care, cu rea - credință sau gravă neglijență, a săvârșit eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii.

Din economia dispozițiilor legale la care am făcut referire mai sus, rezultă că, în situația altor procese decât cele penale, dreptul persoanei vătămate la repararea prejudiciilor cauzate prin erorile judiciare săvârșite și acțiunea în regres a statului sunt condiționate de existența, în prealabil, a unei hotărâri definitive prin care să se stabilească, în condițiile legii, răspunderea penală sau disciplinară a magistratului.

Printre faptele ce constituie abateri disciplinare și atrag răspunderea disciplinară a magistraților, art.99 lit.e) din Legea nr.303/2004, cu modificările și completările ulterioare, menționează exercitarea funcției cu rea credință sau gravă neglijență.

Se observă astfel că, indiferent dacă este vorba de erori judiciare săvârșite în procesele penale sau de erori judiciare săvârșite în alte procese decât în cele penale, legiuitorul condiționează răspunderea patrimonială a judecătorilor sau procurorilor de existența unei hotărâri de sancționare disciplinară sau a unei hotărâri de atragere a răspunderii penale.

Existența unei hotărâri definitive de răspundere penală sau disciplinară, în toate cazurile în care se pune problema răspunderii patrimoniale a magistraților, prezintă importanță atât pentru stabilirea faptei și, pe cale de consecință a vinovăției judecătorului sau procurorului.

Acest punct de vedere a fost exprimat și de Consiliul Superior al Magistraturii cu ocazia analizării solicitărilor primite din partea Ministerului Finanțelor Publice privind posibilitatea exercitării unei acțiuni în regres împotriva magistraților care au instrumentat cauza cu rea-credință sau gravă neglijență.

De asemenea, Curtea Constituțională prin Decizia nr.588/2007, prin care a soluționat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I pct.228 și art.II alin.(3) din Legea nr.356/2006 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, precum și pentru modificarea altor legi, a constatat că reprezintă abatere disciplinară a

magistratului exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau din gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune.

Totodată, s-a constatat că de esența înfăptuirii actului de justiție este supunerea judecătorului în fața legii și, ca un corolar al acestei cerințe, respectarea normelor de procedură. Consiliul Superior al Magistraturii, în virtutea rolului sau constituțional de garant al independenței justiției, îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor, așadar și în situația nerespectării, de către aceștia, cu rea-credință sau din gravă neglijență, a normelor de procedură.

În concluzie, acțiunea împotriva magistratului poate fi exercitată ulterior constatării faptului că eroarea judiciară cauzatoare de prejudicii a fost săvârșită de judecător sau procuror cu rea-credință sau gravă neglijență.

Astfel, Ministerul Finanțelor Publice, în fiecare caz în parte, după efectuarea plății sumelor la care a fost obligat Statul Român prin hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului către creditori, s-a adresat instituțiilor abilitate în vederea analizării fiecărui caz în parte cu privire la constatarea, în prealabil a relei credințe sau a gravei neglijențe a magistraților, condiție indispensabilă formulării unei acțiuni în regres.

Sub acest aspect, Ministerul Finanțelor Publice aplică o procedură premergătoare inițierii acțiunii în regres, prin solicitare de informații atât de la Consiliul Superior al Magistraturii, cât și de la autoritățile centrale și locale române care au reprezentat interesele statului în procesele derulate în fața instanțelor interne, instanțe ce au pronunțat hotărâri judecătorești atacate la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, urmând ca acestea să facă verificările necesare privind instrumentarea dosarului la instanțele românești și să comunice persoana sau persoanele responsabile, precum și constatarea că acestea au provocat sau nu, situații generatoare de daune ca urmare a instrumentării cauzei cu rea-credință sau din gravă neglijență.

De altfel, această voință a legiuitorului care se desprinde din legislația actuală, potrivit căreia statul se poate îndrepta cu o acțiune în despăgubiri împotriva magistraților, după stabilirea relei-credințe sau gravei neglijențe a acestora în judecarea sau instrumentarea cauzelor cu care au fost investiți, este menținută și prin noul Cod de procedură penală, publicat în Monitorul Oficial nr. 486/15 iulie 2010, în vigoare la data stabilită prin legea de punere în aplicare. Astfel, alin.(2) al articolului 542 „Acțiunea în regres”, prevede următoarele:

„ Statul trebuie să dovedească în cadrul acțiunii în regres, prin ordonanța procurorului sau hotărâre penală definitivă, că cel asigurat în condițiile alin.(1) a produs cu rea-credință sau culpă gravă profesională, eroarea judiciară sau privarea nelegală de libertate cauzatoare de prejudicii”.

Menționăm că până în prezent, Ministerul Finanțelor Publice nu a fost sesizat de către Consiliul Superior al Magistraturii, garantul independenței justiției (art.133 alin.1 din Constituție, republicată) și care are competența de stabili răspunderea civilă sau disciplinară a magistraților, potrivit art. 94 din Legea nr. 303/2004, pentru promovarea unei acțiuni în regres în vederea recuperării prejudiciului produs statului, astfel cum am indicat în precedent.

Cu deosebită considerație,

Cristian MARIN
Șef serviciu

